

БОРАН МИЛОШЕВИЋ
Институт за политичке студије
Београд

УДК 316.32:314.112
Монографска студија
Примљен: 24.04.2017
Одобен: 11.05.2017
Страна: 49-57

ПОВРАТАК РАСНОГ ПИТАЊА*

Сажетак: Према резултатима истраживања компаније ICM Research, спроведеним 2014. године, чак 70 посто становника САД сматра расне проблеме најважнијим у америчком друштву. Ипак, као главног узбуњивача по расном питању у САД, аналитичари именују познатог геополитиколога, Семјуела Хантингтона (умро 2008. године), који је тврдио да ће мигранти, пре или касније, наметнути своју културу, а то значи и освојити политичке институције, као и да ће промена расне већине довести до „поделе САД на два народа, две културе и два језика”.

Ван овог тока нису остале ни друштвене науке, посебно оне у САД, где се позива на „епистемолошки заокрет”, тј. одрицање од успостављених парадигми и увођење равноправности дускруса било ког рода. У делу историјско-социолошких наука појавила се снажна интелектуална тенденција реоријентализма, која пројављује неопходност заласка иза предела апстрактног универзализма и „логике евро-атлантистичке модерности” у простор глобалне историје и трансмодерности. Реоријентализам дозвољава ефикасније „епистемолошке анализе” у односу на евроатлантистичке, посебно нерепресивне.

Кључне речи: Раса, расно питање, друштво, интеграције, култура, политика, наука, Европа, САД, Велика Британија

Године 1979. генерални секретар Централног Комитета Комунистичке партије Советског савеза састао се са премијерком Британије Маргарет Тачер. Тачерова је тада рекла да се односи две државе поправљају, а Брежњев је одговорио питањем: „Мадам, постоји само једно важно питање: хоће ли преживети бела раса”, наводи Церард Тејлор у чланку „Бело самосазнање”.¹ Сасвим супротно је реаговао министар унутрашњих послова Француске 2000. године, Жан Пјер Шевенман, који је јавно говорио да Европа треба да постане место мешања раса, при чему су владе у обавези да повећају настојања да убеду Ев-

* Рад је настао у оквиру научног пројекта „Демократски и национални капацитети политичких институција Србије у процесу међународних интеграција“ (179009), који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

¹ Дж. Тэйлор, *Белое самосознание*, Расовая идентичность в XX веке, Икс- Хистори; Кучково поле, Москва, 2014, стр. 12.

ропљане да прихвате ову чињеницу. Ову идеју у Франуској подржавали су, између осталог, и Сеголен Руајал и Никола Саркози.²

Превазилажење „логике евро-атлантистичке модерности”

Међутим, талас миграната са Блиског истока, Северне Африке и Авганистана који је запљуснуо Западну Европу 2014-2016. године брзо је преобратио неке државе у „Нови Вавилон”, који је сузбијао оптимизам по питању позитивности мешања раса. Наиме, не само економски проблеми (Европљани су принуђени да издржавају придошлице које одбијају да раде), већ одбијање да се интегришу у нову конфесионалну, социјалну, политичку и културну средину рађа отпор мешању раса. Мигранти дају предност животу у својим заједницама стварајући гета, фанатично чувају сопствене културно-религијске вредности, при чему организују насиље над припадницима беле расе земље домаћина, пре свега преко тероризма и силовања жена, како би показали ко је „нови газда” у држави. Они припадници земље домаћина који пружају отпор именују се расистима и предају органима гоњења, тако да држава онемогућава отпор политици придошлица. Аналитичари су ово већ назвали „расним далтонизмом западних влада”, позивајући да се „прогледа” и схвати „расни реализам”. Одсуство јасних критеријума разликовања раса и етноса, као и биолошки фатализам су својство представника „расног реализма”, при чему се он заснива на резултатима демографских истраживања и статистици. Но, чак и ови подаци говоре о тенденцији нестанка беле расе. Наравно, овде се отвара и питање будућности човечанства у условима глобалне доминације небелих раса.³

Према резултатима истраживања компаније ICM Research, спроведеним 2014. године, чак 70 посто становника САД сматра расне проблеме најважнијим у америчком друштву. Ипак, као главног узбуњивача по расном питању у САД, аналитичари именују познатог геополитиколога, Семјуела Хантингтона (умро 2008. године), који је тврдио да ће мигранти, пре или касније, наметнути своју културу, а то значи и освојити политичке институције, као и да ће промена расне већине довести до „поделе САД на два народа, две културе и два језика”.

Ван овог тока нису остале ни друштвене науке, посебно оне у САД, где се позива на „епистемолошки заокрет”, тј. одрицање од успостављених парадигми и увођење равноправности дускруса било ког рода. У делу историјско-социолошких наука појавила се снажна интелектуална тенденција реоријентализма, која пројављује неопходност заласка иза предела апстрактног универзализма и „логике евро-атлантистичке модерности” у простор глобалне историје и трансмодерности. Реоријентализам дозвољава ефикасније „епистемолошке анализе” у односу на евроатлантистичке, посебно нерепресивне.

² Р. Брубейкер, *Етничност без група*, „Высшая школа экономики”, Москва, 2012, стр. 9.; Упор.: Зоран Милошевић, *Терористи или жртве Запада*, муслиманско питање у Европској унији, центар академске речи, Шабац, 2015.

³ Возможно ли смешение рас?, <http://voprosik.net/vozmozhno-li-smeshenie-ras/>

Овде „ускачу“ истраживачи постмодернистичке оријентације (Роџер Брукбејкер, Фредерик Купер, Мара Левмен, Пјотр Стаматов, Дејвид Лејтон и други), који предлажу радикалну промену научне апаратуре друштвених наука, а између осталог и одрицање од појма „раса“, који се појавио у оквиру европске народне социологије. Разлог за одрицање се правда тиме што се наводно европска народна социологија се формирала под утицајем политичке праксе (пре свега) неједнакости раса и народа, те идеологије о посебној цивилизацијској мисији белог човека. Аналитичка социологија је отуда некритички позајмила појам расе.⁴

Но, чињенице ипак показују да постоји и друга страна медаље, односно да истраживачи постмодернистичке оријентације греше у свом расуђивању. Наиме, појам „раса“ појавио се током XVIII века не у оквиру народне социологије и европске колонијалне праксе, како они тврде, већ у оквиру антропологије, која је проучавајући утицај „културног смисла“ забележила објективне антрополошке разлике између људи. Боја коже, особености тела, наследни фактори и друге разлике имају објективни карактер, те антрополози признају да постоји (и) биосоцијални карактер човека, тако да је „раса“ била и остала компонента научне (антрополошке) реалности, па одбацити појам само зато што га користе и политичари, није научни став и наука није у обавези да то учини.

Потврда горе наведеног става последњих година долази из научног правца који се назива „расни реализам“. Наиме појам „расни реализам“ први пут у савременом смислу речи употребљен је у САД почетком 70-их година прошлог века од стране познатог америчког психолога и генетичара Артура Џенсена (1923-2012), који је указао на биолошку реалност раса, које се разликују физиолошки, по понашању, генетски и фенотипски. Овај став данас заступају познати и признати научници као што су Џ. Филип Раштон, Ричард Лин, Крис Бренд, Френк Зелтер, Стенли М. Гарн, Ричард Голдсби, Томас Џексом, Гедалија Браун, Вил Богтс и, наравно, Царед Тејлот, који се може назвати и идеологом расног реализма.⁵

Човек и расно мишљење

Ова група научника, поред бројних других индикатора као аргументе у одбрани својих хипотеза користе и очевидни показатељ антрополошких разлика – изглед човека. Бројни експерименти су показали, не само са одраслима, него и међу децом, да људи одлично праве разлику између своје и друге расе. Психолози ово именују „ефектом друге расе“, јер су експерименти показали, чак и међу децом, да се тежина и пол могу заменити, односно погрешно опазити, али расна припадност – никада. После тога антрополози су закључили:

⁴ Юрий Гранин, Расовое разнообразие и проблема расовой интеграции, <http://svom.info/entry/715-rasovoe-raznoobrazie-i-problema-rasovoj-integracii/>

⁵ Види: „Гонка со временем, Расовые ереси в XXI столетии“, (ур.) Д.Тэйлор, Кучково поле, Москва, 2016.

„Наш разум је, највероватније, тако организован да мишљење чини расним. Знати да се људски свет може поделити на расне популације је неизбежни део нашег мишљења” (Seeing Race, Michigan Today. June. 1966.)

Професор Филипс Кац са универзитета Колорадо проучавао је децу у првих шест година живота. Када им је показивао фотографије друге деце да би изабрали друга, 86 посто беле деце је изабрало белу децу. Када су истој тој деци дали фотографије одраслих људи да их сортирају по било ком критеријуму, она су се у 68 посто случајева определила за принцип расне припадности, а само 16 по полу. Професор је, после експеримента, закључио да деца никада не манифестују „расни далтонизам”, што одрасли од њих често очекују. У САД током последње деценије оваквих истраживања има мноштво и сва су, без разлике, доводила до закључка „да расна идентификација представља део људске природе”.

Даље се прешло на проучавање интелекта код различитих раса, јер се пошло од става да је сваки човек носилац наследних расних особености, које се пројављују током његове делатности, у том смислу и интелектуалне. Међу најистакнутијим истраживачима на овом пољу је професор Ричард Лин, психолог са универзитета у Даблину, који је установио да је коефицијент интелигенције међу становницима Источне Азије у просеку за пет поена виши у односу на становнике Европе. Ово је прво запажено у Јапану у другој половини XX века. Ова појава добила је назив „ефекат Флина” (према имену новозеландског професора Дејмса Роберта Флина, који се бавио овим питањем). Касније је Лин у коауторству са финским научником Татуом Ванханеном објавио и књигу „Коефицијент интелигенције и благостање нације”.⁶ Закључак је, после анализе коефицијента интелигенције сваке нације у 185 држава да је он у директној повезаности са економским благостањем. Исти аутори су наставили слично истраживање и 2006. године објавили књигу под наслов „Коефицијент интелигенције и глобално сиромаштво”. Интересантно је да је њихов следбеник Џ. Филип Раштон проучавао коефицијент интелигенције у Србији и Јужној Африци, те дошао до закључка да је код одраслих Рома (од 16 до 66 година старости) коефицијент интелигенције на нивоу десетогодишње српске деце. Овим фактором је протумачио неуспехе многих држава у социјализацији Рома, као и неуспехе модернизације неких афричких држава (међу студентима машинских факултета и рачунарства, као и технологије, запажен је нижи коефицијент интелигенције у односу на студенте из Европе). Наравно, Џ. Филип Раштон одбацује став да се овде ради о „умној заосталости” (ову синтагму, иначе, користе клинички психолози) Рома и Јужноафриканаца, већ уводи појам „интелектуалног узраста”. Према његовом мишљењу IQ од 70 поена је еквивалент узрасту од 11,2 године, што значи да је „интелектуални узраст” у Африци негде између седам и 16 година, са просеком 11 година. Одрасли белци имају средњи „интелектуални узраст” од 11 до 24 са просеком од 17 година.

Ова истраживања нису уважена у унутрашњој политици Европских држава, као ни у Канади, Аустралији и САД. Чак се може рећи да се догађа суп-

⁶ Види: Ричард Линн, *Расовые различия в интеллекте*. Эволюционный анализ, Профит Стайл, Москва, 2010.; Ричард Линн, *Расы, Народы, Интеллект*, АСТ, Москва, 2014, стр. 114.

ротна политика која је повезана са идејама постмодернизма о културном и расном плурализму, те власти спроводе политику „мешања раса, давања држављанства мигрантима и њихове интеграције“. Ово је посебно видљиво у САД, који је после ступања на снагу закона Харта-Селера из 1965. године (још позантијег као Закон о имиграцији и држављанству), који је одбацио утврђену политику из 1924. године о очувању европског карактера становништва, тако што је вођена политика „националних имиграционих квота“, тако да се удео белог становништва смањио са 89 на 64 процента. Према прогнозама демографа 2039. године у САД већину међу радно способним становништвом више неће чинити белци, што ће, према мишљењу Џ. Тејлора, значити не само крах САД као светског економског лидера, него и преобраћање државе у државу трећег света.⁷

Проблем има и безбедоносни аспект. Наиме, становништво САД се годишње увећа за 1.300.000 људи, углавном као резултат миграције из Јужне Америке и Азије. Тејлор мисли да актуелна политика расног и културног разнобразја (хармонични суживот различитих раса), коју је посебно заступао Бил Клинтон – мит. Разнобразна култура се не учвршћује, већ умножава међурасне сукобе и конфликте у америчким градовима, школама, универзитетима и затворима.

Од расне интеграције до расне сегрегације

Свему томе је допринело и то да припадници различитих раса нису хтели да се мешају са другим расама. Последњих деценија белци из САД су пребацили своју децу из некада престижних, одлично опремљених школа, у оне где чине већину, тако да су у тим школама остали јужноамериканци, придошлице из Азије и црнци. Но, упоредо са издвајањем беле деце и њихови родитељи се селе у градове и државе у којима белци имају већину. Социолози ово тумаче жељом да се избегне „културни шок“, јер је појава „баналног насиља – напада на белце који се снимају мобилним телефонима постала популарна забава у САД међу обојеним становништвом“. Ово је дефинитивно показало да се уместо расне интеграције заправо остварила расна сегрегација.⁸

Како су показала социолошка истраживања у САД „расна сегрегација“ је постала реалност свих расних заједница, без обзира на ниво образовања, соци-

⁷ Према британским проценама, а које су уважили приликом изласка из Европске уније, управо податак да САД мењајући расну структуру становништва губе и темеље на којима су заснивали своју доминацију и моћ. „Расни и национални проблеми, према мишљењу Британаца, само ће расти, при чему белци губе власт, што неће проћи без конфилаката. Искуства из Зимбабвеа и Јужноафричке Републике то потврђују, док у САД ситуација може бити далеко тежа и ружнија. Према британским проценама САД ће се распасти на „беле“ и „обојене“ државе и било би заиста добро да се то догоди мирним путем. Закључак британске елите је да САД више не могу бити лидер и заштитник западног света“. Види: Зоран Милошевић, Рађање нове британске империје, *Печат*, бр. 466, од 14. априла 2017, стр. 45.

⁸ Види: *Где ти је држава, Каине?*, зборник научних радова, приредио Зоран Милошевић, Центар академске речи, Шабац, 2015.

јалног и материјалног положаја. Све расе САД настоје да раде и живе тако да су на пристојном растојању од других раса. На пример, у Јужној Калифорнији у којој је бело становништво већ мањина (као и у још пет јужних држава у саставу САД), црнци се држе даље од људи придошлих из Јужне Америке (Латиноамериканци). Интересантно је да црнци у сегрегацији не виде ништа лоше, „јер не желе да у њиховим квартовима живе белци, не желе да се њихова деца жене и удају белкињама, односно белцима. Не желе да пију чај и разговарају са белим људима. (Џерард Тејлор, Бело самосазнање. Расни идентитет у XX веку).

У САД се све више и посао тражи по основу расне припадности, а и здравство је прожето оваквим мишљењем. Црнци неће да се лече код белаца и обрнуто. Чак и хомосексуалци избегавају везе са другом расом, што се види и по одласцима у геј-клубове. Активни су избори за мис – по расној припадности, шири се расни хумор, а и забава добија расни карактер, о чему сведочи и гигантски пројекат „црне телевизије“. Банке у САД такође следе расни признак у својој бази података, као и хитна помоћ и Заводи за трансфузију крви.

Ослањајући се на податке из пописа становништва Тејлор констатује да „будућност САД припада хиспаноамериканцима и црнцима“, а та будућност ће постати садашњост већ 2023. године. Тада ће се САД сусрести са проблемима који се само умножавају, а не решавају последњих година: раст насиља и корупције, раст сиромаштва, снижавање нивоа образовања и квалитета радне снаге, умањење значаја брака и повећање непотпуних породица, погоршање здравственог стања и деградација медицине, промена културног лика САД итд.

Да ли је могуће спасти САД?

Потпуно јасног одговора нема. Но, постоје аутори попут биолога Рејмонда Хола, који сматра да је живот међу другим расама доводи до нестанка једне од њих. Зато сматра да ако бела раса не жели да нестане мора „поново стећи осећај расног идентитета, као и одлучност да повећа свој број, сачува своје традиције и свој стил живота. У супротном ће нестати“.

Без обзира како ће се тумачити овај нови научни поглед на расно питање (друштвене науке јесу по дефиницији и извори идеологије) који се развија у англосаксонском свету⁹, а посебно у САД и Британији, треба подсетити на Лудвига Гумпловича (1838-1909), аустријског социолога и филозофа права, пољског порекла, који је радикализовао, у своје време, билошке елементе у друштви, тврдећи да су раса и борба различитих раса основни покретач друштвеног кретања. Најважније дело му је, поред „Историје теорије државе“ књига „Расна борба“.¹⁰ Очигледно је, дакле, да се нека стара питања враћају, како у науци тако и свакодневном животу, посебно ако нису решена на прави начин.¹¹

⁹ О томе видети. Зоран Милошевић, *Повратак белих господара*, ЗМ и Клуб српских родољуба, Београд, 2012.

¹⁰ Зоран Милошевић, *Социологија*, Европски универзитет, Брчко, 2012, стр. 37.

¹¹ Преглед теорија о раси, етничитету и националности представљен је у књизи Michael Harnalambos/Martin Holborn, *Sociologija*, Teme in pogledi, DSZ, Ljubljana, 1999, str. 658 – 666.

Према статистичким подацима које даје професор Роланд Фрејер у истраживању „Тенденције међурасних бракова у XX веку” види се да није дошло да значајнијег зближавања између различитих раса. Такође је присутна расна дистанца и по критеријуму религије, похађања школа (просечан број пријатеља друге расе међу основношколском децом је 0,7 посто) итд. Но, највећа сегрегација је у америчком друштву по питању брака. Истражујући ово питање од 1880. до 2000. године поменути аутор је дошао до податка да је међурасни брак – реткост. Само један посто белаца, пет посто црнаца и 14 посто људи пореклом из Азије је ступило у брак са припадником друге расе.¹²

Према попису становништва објављеном 29. септембра 2010. године у САД за последњих 10 година број белаца се смањило у 15 држава, а број белаца у укупном становништву се смањило са 69,1 (2000. година) на 63,7 2010. године. Посебно је интересантно да на граници са Мексиком постоје региони где број белаца не прелази 10 процената. Управо преко ове границе пристижу Мексиканци, а само од 2000-2010. године у САД је дошло 4,2 милиона људи из Мексика.

Статистика је показала да почевши од јесени 2014. године, први пут у историји САД, на универзитетима бели студенти су у мањини. Наиме, према подацима Националног центра статистике образовања број белих студената је 49,8 посто, 25 посто су латиноамериканци, 15 посто црнци и пет посто су студенти пореклом из Азије.¹³

Литература:

1. Брубейкер, Р.: *Етничност без група*, „Высшая школа экономики”, Москва, 2012.
2. Возможно ли смешение рас?, <http://voprosik.net/vozmozhno-li-smeshenie-ras/>
3. Гранин, Юрий, Расовое разнообразие и проблема расовой интеграции, <http://svom.info/entry/715-rasovoe-raznoobrazie-i-problema-rasovoj-integracii/>
4. „Гонка со временем, Расовые ереси в XXI столетии”, (ур.) Д.Тэйлор, Кучково поле, Москва, 2016.
5. *Gde ti je država, Kaine?*, zbornik naučnih radova, priredio Zoran Milošević, Centar akademske reči, Šabac, 2015.
6. Линн, Ричард: *Расовые различия в интеллекте*. Эволюционный анализ, Профит Стайл, Москва, 2010.
7. Линн, Ричард: *Расы, Народы, Интеллект*, АСТ, Москва, 2014.
8. Milošević, Zoran: *Sociologija*, Evropski univerzitet, Brčko, 2012.
9. Milošević, Zoran: *Povratak belih gospodara*, ZM i Klub srpskih rodoljuba, Beograd, 2012.
10. Milošević, Zoran: *Teroristi ili žrtve Zapada*, muslimansko pitanje u Evropskoj uniji, centar akademske reči, šabac, 2015.
11. Milošević, Zoran: Rađanje nove britanske imperije, *Pečat*, br. 466, od 14. aprila 2017.
12. Смешение рас: статистика США, <http://www.ruskolan.com/rasa/usa.htm>

¹² Смешение рас: статистика США, <http://www.ruskolan.com/rasa/usa.htm>

¹³ Смешение рас, наций: Смешанные браки, национальная психология, <http://slavyanskaya-kultura.ru/forum/thread866.html>

13. Смешение рас, наций: Смешанные браки, национальная психология, <http://slavyanskaya-kultura.ru/forum/thread866.html>
14. Naralambos, Michael/Holborn, Martin: *Sociologija*, Teme in pogledi, DSZ, Ljubljana, 1999.
15. Тэйлор, Дж.: *Белое самосознание*, Расовая идентичность в XX веке, Икс- Хистори; Кучково поле, Москва, 2014.

REVIVAL OF RACIAL ISSUE

Summary: According to the survey conducted by ICM Research in 2014, 70 percent of the US population considers racial issue as the most important in American society. However, analysts name renowned geopolitician, Samuel P. Huntington (deceased in 2008), as the main whistleblower on the racial issue in the United States, who claimed that immigrants will sooner or later impose their own culture, which means that they will take over the political institutions, and that the change in the racial majority will lead to "division of the United States into two peoples, two cultures and two languages."

Not even social sciences, especially those in the United States, have not been left out of these recent trends that call for "epistemological turn", ie. renunciation of established paradigms and introduction of discourse of equality of any genus. In one part of historical-social sciences emerged a strong intellectual tendency to reorientalism, which manifests necessity of reaching beyond a landscape of abstract universalism and the "logic of Euro-Atlanticistic modernity" in the space of global history and transmodernity. Reorientalism allows more efficient "epistemological analyses" in relation to Euro-Atlanticistic analyses, especially those non-repressive ones.

Confirmation to the above mentioned stance in recent years comes from the scientific movement called "Racial Realism". Namely, the term "racial realism" has been used for the first time, in the modern sense of the word, in the United States at the beginning of the 70s of the past century by the renowned American geneticist and psychologist Arthur Jensen (1923-2012), who pointed out the biological reality of races which differ physiologically, behaviorally, genetically and phenotypically. Nowadays, this stance is also supported by famous and renowned scientists such as J. Philippe Rushton, Richard Lynn, Chris Brand, Frank Salter, Stanley M. Garn, Richard Goldsby, Thomas Jackson, Gedaliah Braun, William R. Boggs and, of course, Jared Taylor, who can be called as ideologist of racial realism.

This group of scientists, in addition to numerous other indicators such as arguments in defense of their hypotheses uses obvious indicator of anthropological difference - the physical appearance of human. Numerous experiments have demonstrated, not only with adults but also among children, that people perfectly distinguish between their own and other races. Psychologists name this as "other race effect", because the experiments have shown, even among children, that someone's weight or gender can be mistaken for someone else's, or wrongly perceived, but racial affiliation - never. Thereafter anthropologists have concluded: "Our mind is, most likely, organized in the manner which makes our thinking racial. To know that the human world can be divided into racial population is an inevitable part of our thinking "(Seeing Race, Michigan Today. June. 1966.)

Professor Phyllis Katz of the University of Colorado has conducted research with a group of six years old children. When photos of other children were shown to them to pick their best friend, 86 percent of white children chose white children. When photos of adults were given to the same group of children to sort them according to any criteria, the children

in 68 percent of the cases opted for the principle of race, instead of only 16 that have opted for the principle of gender. After conducting the experiment, the professor concluded that children never manifest "racial blindness", which adults often expect of them. Over the last decade in the US there has been a multitude of such studies and they have all, without exception, led to the conclusion "that racial identification presents a part of human nature."